

Национална музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“
Вокален факултет
Катедра Класическо пеене

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д-р Румяна Каракостова

за

дисертационния труд на тема:

*ПЕДАГОГИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО НА ГЕНА ДИМИТРОВА –
СЪХРАНЕНАТА ТРАДИЦИЯ НА ШКОЛАТА „БРЪМБАРОВ“,
ОБОГАТЕНА С НАЙ-ДОБРИТЕ ВОКАЛНИ ПРАКТИКИ НА ГОЛЕМИТЕ
МУЗИКАЛНИ СЦЕНИ,*

за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“

на

Габриела Иванова Георгиева,
докторант на самостоятелна подготовка

Представеният за защита дисертационен труд (който включва: *Увод, 4 глави, Заключение, Справка за приносния характер на научния труд, Библиография, 5 приложения и Списък на научните публикации по темата* – в общ обем 259 стр.), успешно се вписва с дисертационната си тема в академичната поредица от основополагащи теоритико-методологични разработки в областта на вокалната ни педагогика и на нейното актуално историографско осмисляне. Още повече, че трудът се защитава в рамките на Юбилейната 100-годишнина на НМА и в този смисъл е поредно свидетелство за традиционното надеждно попълнение и грижата за академичното израстване на преподавателските кадри в Катедра „Класическо пеене“ към Вокалния факултет.

Независимо от схематичното ретроспективно изреждане (по периоди) на стандартизираните лични данни, в *Биографичната справка на докторантката* симптоматично се налагат три определящи за възходящото ѝ творческо израстване изначални перспективи: **първата** – развива целенасочен стремеж към непрекъснато себеусъвършенстване в

различни *Майсторски класове* (1999 – 2018) и чрез самостоятелно продължително обучение с *именити певци-педагози*, след завършване на *Бакалавърска* (НМА,1998) и особено в периода до получаване на *Магистърска степен по класическо пеене* (НБУ, 2010); **втората** – системно и упорито изработва вокални партии от централния сопранов репертоар (главно след 2002 г.) и последователно печели най-високи награди от няколко престижни *Международни конкурси* (в периода 2002 – 2005); и **третата перспектива** – категорично се утвърждава сред водещите солисти на Софийската опера, като осъществява внушителен брой успешни *дебюти*, студийни записи с изтъкнати български диригенти, както и паметни *гастроли с оперни и концертни изяви* на различни български и световни сцени (от 1999 до момента). И неслучайно през 2018, Габриела Георгиева е удостоена едновременно с две емблематични национални признания: *Наградата на радио-предаването „Allegro vivace“ за активна творческа дейност и Наградата „Златно перо“*. Същевременно, тя проявява все по-задълбочен интерес и усърдие в паралелната си *асистентска педагогическа практика* (в НБУ,1993 – 2003; и в НМА „Проф. Панчо Владигеров“, от 2015 до момента), плод на които е и настоящият ѝ дисертационен труд.

В текстовата си цялостност, трудът безрезервно впечатлява:

- С монолитното си структуриране и последователно изведената концептуална логика на тематичната разработка, в която ***за първи път аналитично се разглежда педагогическата дейност на световната оперна прима Гена Димитрова;***
- С прецизното терминологично/анатомично изясняване на мястото и функцията на отделните органи от *гласово-певческия апарат;*
- И като краен резултат – с хронологичното проследяване *на различните етапи от вокално-постановъчния процес* (според ***съхранената традиция на Школата на проф. Христо***

Бръмбаров, обогатена с най-добрите вокални практики на големите оперни сцени от неговата феноменално надарена ученичка и вдъхновена последователка в преподаването Гена Димитрова), съобразен и с конкретните физиологично-анатомични специфики на различните певчески гласове, и с индивидуалните комплексни качества на изучаващите класическо пеене.

В тази връзка не мога да не отбележа, че в хода на разработката, на базата на старателно издирени и подбрани *библиографски цитирания и дешифрирани лични документални записи на уроците си с Гена Димитрова, както и на специално проведени за изследването включени интервюта* (главно с нейни и на Маестро Бръмбаров ученици и съмишленици), докторантката надгражда потока на изследователските разсъждения и със свои, ключови обобщения за *вокално-постановъчното майсторство* – като научно преосмислена рефлексия на непосредствените си обучителни и педагогически наблюдения, както и на натрупаните солидни изпълнителски познания през повече от 20-годишния си професионален сценичен опит. При това, стилът на изложението в дисертационния труд е интелигентно синтезиран: изчистен от патетични увлечения и смислово необосновани отклонения *извън научния историко-теоретичен, но с пределно ясна практическа и творческа насоченост изследователски подход.* Нещо повече – приложеният синтетичен подход, който напълно се синхронизира с *Предмета на изследване, Основната му цел и Задачи,* е онагледен с аналитично проучените и систематизирани от докторантката нотни примери на *упражнения за разпяване* и специално изработената за изследването систематична таблица на *високия преход* при различните мъжки и женски певчески гласове (пряко свързан с *въведенията от проф. Бръмбаров метод на „закриване“ в българската вокално-педагогическа практика*); с аналогични *технически упражнения за гласова постановка,*

използвани от Гена Димитрова, както и с фотокопия на графични схеми на системата от органи, включващи се в гласообразуването и съответната им роля в процеса на певческото звукоизвличане (с неин български превод на обясненията).

Именно в контекста на изтъкнатите първостепенни – по мое мнение, общи приносни достойнства на дисертационния труд, ще акцентирам накратко и върху някои конструктивни постижения на отделните му части:

Доколкото *докторатът* е на първо място *образователна степен*, държа да подчертая, че двете части от конструктивната рамка на дисертационния труд – *Увод* и *Заклучение*, в случая не само напълно отговарят на технологичните и функционални изисквания за системно програмиране (с точно формулирани: *Обект, Предмет, Цел* и *Задачи* на предстоящото научно изследване, както и на финалната перспектива за практическо приложение на постигнатите аналитични резултати), но достатъчно аргументирано убеждават и в дълбоко личностната мотивация на докторантката за самия избор на дисертабилната тема.

Още в първите две глави от труда, които са с биографичен профил, но в условно обърнат ракурс – от ученика към учителя (Първа глава *Биография на Гена Димитрова*; Втора глава *Христо Бръмбаров*), фактически прозира научната зрялост на: водещата изследователска идея, приложения аналитичен метод, проблематизираното изложение и на способността за самостоятелни обобщения на докторантката. И тази зрялост рефлектира най-осезателно в концептуалното осветяване на известните биографични факти чрез непрекъснатата им съпоставка с постепенно разкриваната *творческа философия, вокално-методологическите и естетическите принципи* на двете съизмерими по мащаба на творческата си енергия личности, с напълно осъзната мисия – както в доказано онаследената си

белкантова педагогическа взаимовръзка и постоянна проверка на изповядваните преподавателски принципи, така и в недостижимата си нравствена извисеност по отношение на грижата за формирането на подрастващите таланти. Към това следва да добавя и подчертано изостреното внимание на докторантката към *доверието в педагога*, призван да направлява и трудния път на индивидуалното *артистично себеопознаване* (т.е., на абсолютното овладяване на техническите и изразните възможности на певческия „инструмент“), и целеустременото, но внимателно (в избора на подходящите за определен етап вокални партии) *професионално самоусъвършенстване* – образец за което е педагогическата дейност на проф. Христо Бръмбаров и на неговата ученичка, и реален продължител на вокалната му Школа, Гена Димитрова.

Тематичният център на изследването обаче, несъмнено е **Трета Глава *Педагогът Гена Димитрова*** – разработена на *документална основа* (по споменатите и дешифрирани за *целта на научното изследване* аудио записи на докторантката). И именно по този начин, креативният импулс на изследователя Габриела Георгиева е тотално отключен, или с други думи – обяснимо приповдигнат от емоционалното ѝ отношение на неизразима признателност и респект към мощния педагогически потенциал на живата оперна легенда Гена Димитрова, с която е имала привилегията да работи в продължение на цели 3 години. А в самия учебен процес на усвояване на нейната съвършена и безотказно стабилна вокална техника, особено в съвместно изработвания драматичен сопранов репертоар (с въведени конкретни нотни примери), тя успява отблизо да се запознае и с основополагащите ѝ методологически принципи, които тук намират адекватното си аналитично обяснение. И на първо място: споделената от Гена Димитрова необятна жажда към *научно и творческо познание* (известна е откривателската ѝ страст – както към антикварни и най–

съвременни издания на *вокално-методическа литература на няколко езика*, така и в *партньорството ѝ по световните сцени с повечето от най-знаменитите диригенти, режисьори, певци и музиканти на XX век*). Същевременно, наред с вродената *творческа интуиция* и усъвършенствания в огромния ѝ изпълнителски опит *вокално-постановъчен слух*, по отношение на педагогическата ѝ дейност докторантката съумява да открие и друга, специфична категория от изключителни качества на Гена Димитрова, които тя с присъщата си безгранична отдаденост и търпение култивира и у своите ученици: способността максимално да се концентрират и да се *самонаблюдават*, като активно анализират с *вътрешния си слух* всички свои *субективни усещания* и във всеки конкретен момент от вокално-постановъчния процес, а в следствие – и при изучаването на всяка нова партия. Чест прави на Габриела Георгиева, че с дисертационния си труд препредава на днешните и утрешните поколения цялото това уникално и дълбинно осмислено познание от уроците си с Гена Димитрова.

Последната, Четвърта глава *Наследството на Гена Димитрова – интервюта с нейни ученици за педагогическата ѝ работа*, е своеобразно документално продължение на предишната глава от дисертационния труд, с явното намерение за допълнително детайлно обогатяване – чрез повече и различни споделени спомени, на нейния до момента действително *непознат портрет* на истински талантлив и всеотдаен вокален педагог (независимо че от гледна точка на строго научните критерии, спомените – за разлика от документалната събитийна хроника, са вторичен, времево опосредстван исторически документ).

Със същия портретно-историографски знак (извън систематизираните и приложени от докторантката: *Технически упражнения, използвани от проф. Христо Бръмбаров* и *Технически упражнения, използвани от Гена*

Димитрова), са и 3-те цялостно публикувани интервюта в раздел *Приложения* към основния текст на разработката (и по-точно: с доц. Ирена Бръмбарова – най-преданият и доживотен екипен сътрудник на Маестрото; с неговия ученик – тенора Арон Аронов и с Мария Коровешова-Рокас, по предоставените от нея подробни записки от последния *Майсторски клас* на Гена Димитрова във Варна, през 2004 г.).

Изцяло приемам систематизираните приноси на дисертационния труд.

Докторантката е посочила 3 свои *научни публикации по темата* (съответно: в годишния *Алманах на НМА „Проф. Панчо Владигеров“* – София, 2017; в сп. *Музикални хоризонти* – кн.5/ 2018; в Сборник с доклади от традиционните *Пролетни научни четения* на АМТИИ – Пловдив, 2018).

Авторефератът на дисертацията напълно отговаря на нейното пълноценно съдържание.

В заключение: Като поздравявам докторантката за успешно завършения дисертационен труд, **препоръчвам издаването на труда като *Научно помагало*** за нуждите на студентите по класическо пеене от **Вокалния факултет на НМА „Проф. Панчо Владигеров“**.

Убедено гласувам с „Да“ за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ на **Габриела Иванова Георгиева** и очаквам от останалите членовете на почитаемото Специализирано научно жури също да дадат своя положителен вот по процедурата на официалната защита.

Изготвил Становището:

/проф. д-р Румяна Каракостова/

Будапеща, 27 юни 2021 год.